៕ នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស៕

នវទក្ខទីបនី

បាលិតោ យេវ សទ្ធម្មោ,
បាលិតេន វរេន ច;
បាលិតេ សុដ្ឋុ យំ សីលំ,
បាលិតំ ធម្ម-សុន្ទរំ៕

សម្មា អារទ្ធំ សព្ព-សម្បត្តីនំ,
មូលំ ហោតីតិ ទដ្ឋព្ពំ៕

វិរិយារព្ភោ ភិក្ខវេ,
មហតោ អត្ថាយ សំវត្តតីតិ៕

តស្មា វិរិយមេវ កត្តព្ពំ,
វិរិយវតោ ហិ អចិន្តិតំបិ ហោតិ៕

យថា ហិ តច្ឆកានំ សុត្តំ,
បមាណំ ហោតិ;
ឯវ មេតម្បិ វិញ្ញូនំ៕

សុវិជានោ ភវំ ហោតិ,
ទុព្វិជានោ បរាភវោ;
ធម្មកាមោ ភវំ ហោតិ,
ធម្មទេស្សី បរាភវោ៕

អយំ ធម្មោតិ អយំ សភាវោ,
អយំ និយាមោតិ វុត្តំ ហោតិ៕

យេ ធម្មា ហេតុបភវា,
តេសំ ហេតុំ តថាគតោ៕

រតនត្តយំ , សន្តតំ, អហំ វន្ទាមិ;
អាចរិយំ, សោ អហំ, និច្ចំ នមាមិ;
“ហោតុ សព្វំ, មង្គលំ, មមំ សព្វធិ”៕

នវទក្ខទីបនី

៕នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស៕

បណាម

នវទក្ខទីបកស្ស,

នមោ សមន្តចក្ខុនោ;
សំសារា វិប្បមុត្តស្ស,
សំសារា វិប្បមុត្តស្ស,
ស-សទ្ធម្មស្ស សង្ឃិនោ។

មត្តនា

២. បាលិតេហិ វរុត្តមំ,
បាលិតំ សីល-បារមី;
បាលេតុ វរសម្ពុទ្ធោ,
បាលិតំ គន្ថ-ការណំ។

អាសីស

៣. ពហុស្សុតោ ច មេធាវី,
សីលេសុច សមាហិតោ;
ចេតោសមថានុយុត្តោ,
អបិ មុទ្ធនិ តិដ្ឋតុ។

អភិយាចក

៤. ធម្ម-សង្ឃំ វន្ទិត្វាន,
សព្ព-លោកស្ស នាយកំ;
យាចិតោ តិកក្រប-ថេរេន,
មាណវេន ច ធីមតា។

៥. ឧត្តានមេវ សង្ខេបំ,
នានា-សត្ថ-សុធារិតំ;
នរ-ទក្ខំ លិខិស្សមិ,
បស្សន្តុ ធីរ-មាមកា។

៦. កោសជ្ជំ ភយតោ ទិស្វា,
វីរិយញ្ចាបិ ខេមតោ;
អារទ្ធវីរិយា ហោថ;
ឯសា ពុទ្ធានុសាសនី។

៧. វីរិយវា ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ,
អកុសលំ បជហតិ, កុសលំ ភាវេតិ;
សាវជ្ជំ បជហតិ, អនវជ្ជំ ភាវេតិ,
សុទ្ធមត្តានំ បរិហរតីតិ។

វីរិយវតោ កឹ នាម កម្មំ ន សិជ្ឈតិ;
បុរិសការោ នាម ន នស្សតិ,
សុខេ បតិដ្ឋាបេតីតិ ជានាមិ។

៨. យថា ខិត្តំ នភេ លេឌ្ឌុ,
ធុវំ បតតិ ភូមិយំ;
តថេវ ពុទ្ធ-សេដ្ឋានំ,
វចនំ ធុវ-សស្សតំ។

៩. អ-ទ្វេជ្ឈវចនា ពុទ្ធា,
អ-មោឃវចនា ជិនា។

១០. សុស្សូសា លភតេ បញ្ញំ,
ឧដ្ឋាតា វិន្ទតេ ធនំ;
តស្មា បាឡី គុរុំ កត្វា,
តមំ បស្សាហិ សោភណំ។

១១. សុស្សូសា សុត-ពុទ្ធិនី,
សុតំ បញ្ញាយ វឌ្ឍនំ;
បញ្ញាយ អត្ថំ ជានាតិ,
ញាតោ អត្ថោ សុខាវហោ។

១២. សតតំជ្ឈាយនំ វាទ,
បរ-តន្តវលោកនំ;
សព្ពិដ្ឋាចេរ-សេវាច,
ពុទ្ធិ-មតិ-ករោ គុណោ។

១៣. អតិ-ទីឃោវ នីឃោ ហិ,
កុសីតោ ហីន-វីរិយោ;
តស្មា វីរិយំ កត្វាន,
វិជ្ជំ ឯសន្តុ សាធវោ។

១៤. សុបោរិសោ តាវ សិប្បំ,
ឧគ្គណ្ហេយ្យ បរំ ធនំ;
គវេសេយ្យ តតោ មន្តំ,
កថេយ្យ សច្ច-ភាសិតំ។

១៥. បឋមំ ន បរាជយេ សិប្បំ,
ទុតីយំ ន បរាជយេ ធនំ;
តតីយំ ន បរាជយេ ធនំ,
ចតុត្ថមត្ថំ កឹ ករិស្សតិ។

១៦. សោភន្តិ អ-មិលាតានិ,
បុប្ផានិវ បិលន្ធិតុំ;
តថា សោភន្តិ ទារកា,
យោព្ពនេយេវ សិក្ខិតុំ។

១៧. តស្មា ហវេ គុណាធារំ,
បញ្ញា-វឌ្ឍនមុត្តមំ;
សិក្ខេយ្យ មតិមា បោសោ,
បត្ថេន្តោ ហិតមត្តនោ។

១៨. អលំ វាយមិតុំ សិប្បេ,
អត្ថ-កាមេន ជន្តុនា;
កតំ វិជញ្ញា វិជ្ជាទិ,
វយោ តេ មា ឧបជ្ឈគា។

១៩. វិជ្ជំ សិក្ខេ, ចរេ សីលំ,
ធីរេន សហ សំវសេ;
ធនាចយេ, ករេ កម្មំ,
បិយំ វាចញ្ច សំវទេ។

២០. ន គ្វេវ សុបិតុំ ហោតិ,
រត្តិ នក្ខត្ត-មាលិនី;
បដិជគ្គិតុមេវេសា,
រត្តិ ហោតិ វិជានតំ។

២១. ឧដ្ឋាហថ និសីទថ,
កោ អត្ថោ សុបិតេន វោ;
សាធុ ខោ សិប្ប-វិជ្ជាហ្វា,
វិជ្ជំ សិក្ខថ សន្តតំ។

២២. អារព្ភថ សទា បុត្តា,
ពាហុស្សុតំ គវេសិតុំ;
យស្មា លោកេ សិប្បវន្តា,
សព្ពា-ទិសាសុ បាកដា។

២៣. សក្យរូបំ បុរេ សន្តំ,
មយា សិប្បំ ន សិក្ខិតំ;
កិច្ឆា វុត្តិ អ-សិប្បស្ស,
ឥតិ បច្ឆា នុតប្បតិ។

២៤. លោកត្ថំ លោក-កម្មន្តំ,
ឥច្ឆន្តោ បរិយេសិតុំ;
និច្ចមេវ វីរិយញ្ច,
អត្ថំ មន្តញ្ច ចិន្តយេ។

២៥. ធនវា គុណវា លោកេ,
សព្ពា-ទិសាយ បាកដោ;
សីលវា បញ្ញវា មច្ចោ,
សព្ព-លោកេហិ បូជិតោ។

២៦. សជីវតិ យសោ យស្ស,
កិត្តិ យស្ស សជីវតិ;
យស-កិត្តិ វិហីនស្ស,
ជីវន្តោបិ មតោបមា។

២៧. សទ្ធីធ វិត្តំ បុរិសស្ស សេដ្ឋំ,
ធម្មោ សុចិណ្ណោ សុខមាវហាតិ;
សច្ចំ ហវេ សាទុតរំ រសានំ,
បញ្ញាជីវី ជីវិតមាហុ សេដ្ឋន្តិ។

២៨. សតិមតោ សទា ភទ្ទំ,
សតិមា សុខមេធតិ;
សតិមតោ សុវេ សេយ្យោ,
វេរា ច បរិមុច្ចតិ។

២៩. មា វោ ខណំ វិរាធេថ,
ខណាតីតា ហិ សោចរេ;
សទត្ថេ វាយមេយ្យាថ,
ខណោ វោ បដិបាទិតោ។

៣០. យថិច្ឆិតំ ន បប្បោតិ,
អ-ធិយោ នារិកោណ្ឌវេ;
តថេវាវីរិយោបេត្ថ,
តស្មារភេយ្យ សាសនំ។

៣១. វាយមេថេវ បុរិសោ,
យាវ អត្ថស្ស និប្ផទា;
និប្ផន្នសោភណោ អត្ថោ,
ខន្តា ភិយ្យោ ន វិជ្ជតិ។

៣២. សមេវ ញាណ-វាយាមេ,
សុខាវហោ សុ-មង្គលោ;
ញនេធិកេ តថា នោ ហិ,
ទ្វយេន សាធុ សម្បទា។

៣៣. កាយ-កម្មានិ សិជ្ឈន្តិ,
វចី-កម្មានិ វីរិយំ;
ន ហិ កិច្ចានិ ចិន្តាហិ,
ករេយ្យាថីធ វាយមំ។

៣៤. បដិកច្ចេវ ករេយ្យ,
តំ ជញ្ញា ហិតមត្តនោ;
ន សាកដិកចិន្តាយ,
មន្ទា ធីរោ បរក្កមេ។

៣៥. ចិរេន សក-កម្មេន,
វឌ្ឍតិយេវ សំ ផលំ;
អ-ចិរេន អលសេន,
ករ-កម្មំ ផលញ្ច នោ។

៣៦. អាសីសេថេវ បុរិសោ,
ន និព្ពិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោ;
បស្សាមិ វោហំ អត្តានំ,
យថា ឥច្ឆឹ តថា អហុ។

៣៧. អណណោ ញាតីនំ ហោតិ,
ទេវានំ បិតុនញ្ច សោ;
ករំ បុរិស-កិច្ចានិ,
ន ច បច្ឆានុតប្បតិ។

៣៨. ហិយ្យោតិ ហិយ្យតិ បោសោ,
ករិស្សាមិ បរេតិ យោ;
អជ្ជ កត្តព្ព កម្មំ ស្វេ,
សោ តតោ បរិហាយតិ។

៣៩. សោ អ-ប្បមត្តោ អ-កុទ្ធោ,
តាត កិច្ចានិ ការយ;
វាយាមស្សុ ស-កិច្ចេសុ,
នាលសោ វិន្ទតេ សុខំ។

៤០. ហីន-ជច្ចោបិ ចេ ហោតិ,
ឧដ្ឋាតា ធិតិមា នរោ;
អាចារ-សីល-សម្បន្នោ,
និសេ អគ្គីវ ភាសតិ។

៤១. យោ បុព្ពេ ករណីយានិ,
បច្ឆា សោ កាតុមិច្ឆតិ;
វរុណកដ្ឋភញ្ជោវ,
ស បច្ឆា អនុតប្បតិ។

៤២. ឧដ្ឋានកាលម្ហិ អនុដ្ឋហានោ,
យុវា ពលី អាលសិយំ ឧបេតោ;
អ-បុណ្ណសង្កប្បមនោ កុសីតោ,
បញ្ញាយ មគ្គំ អលសោ ន វិន្ទតិ។

៤៣. ទុម្មេធោ បុរិសោ លោកេ,
កុសីតោ ហីន-វីរិយោ;
អប្បស្សុតោ អនាចារោ,
បរិហាយតិ វុឌ្ឍិយា។

៤៤. អប្បស្សុតាយំ បុរិសោ,
ពលីពទ្ទោវ ជីរតិ;
មំសានិ តស្ស វឌ្ឍន្តិ,
បញ្ញា តស្ស ន វឌ្ឍតិ។

៤៥. យស្ស មនុស្ស-ភូតស្ស,
នត្ថិ ភោគា ច សិប្បកំ;
កីផលំ តស្ស មានុស្សំ,
ទ្វិបាទង្គោ ហិ សោ មិគោ។

៤៦. យោ ច វស្សសតំ ជីវេ,
កុសីតោ ហីន-វីរិយោ;
ឯកាហំ ជីវិតំ សេយ្យោ,
វីរិយារព្ភតោ ទឡ្ហំ។

៤៧. យោ ច ធម្ម-វិភង្គញ្ញូ,
កាលុដ្ឋាយី អ-តន្ទិតោ;
អនុដ្ឋហតិ កាលេន,
ផលំ តស្ស សមិជ្ឈតិ។

៤៨. អ-ចរិត្វា ព្រហ្មចរិយំ,
អ-លទ្ធា យោព្វនេ ធនំ;
ជិណ្ណកោញ្ចាវ ឈាយន្តិ,
ខីណមច្ឆេវ បល្លលេ។

៤៩. អ-ចរិត្វា ព្រហ្មចរិយំ,
អ-លទ្ធា យោព្វនេ ធនំ;
សេន្តិ ចាបាតិខីណាវ,
បុរាណានិ អនុត្ថុនំ។

៥០. អប្បកេនាបិ មេធាវី,
បាភតេន វិចក្ខណោ;
សមុដ្ឋាបេតិ អត្តានំ,
អណុំ អគ្គីវ សន្ធមំ។

៥១. វាយាមេថេវ បុរិសោ,
ន និព្ពិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោ;
វាយាមស្ស ផលំ បស្ស,
ភុត្តា អម្ពា អនីតិហំ។

៥២. អនុដ្ឋហំ អ-វាយាមំ,
សុខំ យត្រាធិ គច្ឆតិ;
សុវិរ តត្ថ គច្ឆាហិ,
មញ្ច តត្ថេវ ឃាបយ។

៥៣. យត្ថាលសោ អនុដ្ឋាតា,
អច្ចន្តំ សុខមេធតិ;
សុវិរ តត្ថ គច្ឆាហិ,
មញ្ច ត្តត្ថេវ ឃាបយ។

៥៤. អធិប្បាយ-ផលំ លោកេ,
ធីតិមន្តស្ស សិជ្ឈតិ;
វិរិយមេវ កត្តព្ពំ,
ឯតំ ពុទ្ធេហិ វណ្ណិតំ។

បញ្ញា-និទ្ទេស

៥៥. បញ្ញំ បថមមេសេហិ,
បញ្ញា-ពលំ ពហុត្តមំ;
កុល-បុត្ត ពលំ បញ្ញា,
គីហិនាម ន សាធ្យតិ។

៥៦. អនេក-សំសយុច្ឆេទិ ,
បរោក្ខត្ថស្ស ទស្សកំ;
សព្ពស្ស លោចនំ សត្ថំ,
យស្ស នត្ថ្យន្ធមេវ សោ។

៥៧. បញ្ញា សុតំ វិនិច្ឆិន្ទិ,
កិត្តិ-សិលោក-វឌ្ឍនី;
បញ្ញាសហិតោ នរោ ឥធ,
អបិ សុខានិវិន្ទតិ។

៥៨. សព្ពញ្ញុពុទ្ធ-បច្ចេក ,
ចតុសច្ច-សុតា ឥតិ;
ចតុ-ពុទ្ធេសុ ឯកោវ,
ពហុស្សុតោ នរោ ភវេ។

៥៩. លេខឆេកោ វាចឆេកោ,
គន្ថឆេកោ សុវាចកោ;
វិធាយកឆេកោ សូរោ,
និទ្ទុក្ខោវ សកម្មនិ។

៦០. បញ្ញា ហិ សេដ្ឋា កុសលា វទន្តិ,
នក្ខត្ត-រាជារិវ តារកានំ;
សីលំ សិរីចាបិ សតញ្ច ធម្មោ,
អន្វាយិកា បញ្ញវតោ ភវន្តិ។

៦១. សេវេថ ពុទ្ធេ និបុណេ ពហុស្សុតេ,
ឧគ្គាហកោ ច បរិបុច្ឆកោ;
សុណេយ្យ សក្កច្ចំ សុភាសិតានិ,
ឯវំ ករោ បញ្ញវា ហោតិ មច្ចោ។

៦២. វយេន យស-បុច្ឆាហិ,
តិដ្ឋ-វាសេន យោនិសោ;
សាកច្ឆា ស្នេហសំសេវា,
បតិរូប-វាសេនច។

៦៣. ឯតានិ អដ្ឋឋានានិ,
ពុទ្ធិ-វិសទ-ការណា;
យេសំ ឯតានិ សម្ភោន្តិ,
តេសំ ពុទ្ធិ បភិជ្ជតិ។

៦៤. ចត្តារោមេ ភិក្ខវេ ធម្មា បញ្ញាវុទ្ធិយា សំវត្តន្តិ។ កតមេ ចត្តារោ។ សប្បុរិសសំសេវោ សទ្ធម្មស្សវនំ យោនិសោ មនសិការោ ធម្មានុធម្ម-បដិបត្តិ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ ចត្តារោ ធម្មា បញ្ញា-វុទ្ធិយា សំវត្តន្តីតិ។

៦៥. ចក្ខុបសាទ-សម្បន្នោ ,
អច្ឆិមន្តញ្ច បស្សតិ;
អន្ធំ កាណំ សុ-បស្សន្តំ,

អន្ធោ សព្ពំ ន បស្សតិ។

៦៦. បស្សន្តិ បស្សោ បស្សន្តំ,
អ-បស្សន្តញ្ច បស្សតិ;
អ-បស្សន្តោ អ-បស្សន្តំ,
បស្សន្តញ្ច ន បស្សតិ។

៦៧. បាកដំ អ-បដិច្ឆន្នំ,
រូបំ បសាទ-ចក្ខុនា;
នាញ្ញំ បស្សន្តិ សព្ពំបិ,
តថតោ ញាណ-ចក្ខុនា។

៦៨. សុជនាសុជនា សព្ពេ,
គុណេនាបិ វិវេកិនោ;
វិវេកំ ន សមាយន្តិ,
អ-វិវេកីជនន្តិកេ។

៦៩. យោ ច ឧប្បតិតំ អត្ថំ,
ន ខិប្បមនុពុជ្ឈតិ;
អ-មិត្តវសមន្វេតិ,
បច្ឆា ច អនុតប្បតិ។

៧០. ឯវំ មហិទ្ធិកា បញ្ញា,
និបុណា សាធុចិន្តិនី;
ទិដ្ឋធម្ម-ហិតត្ថាយ,
សម្បរាយ-សុខាយ វា។

៧១. តំ ពលានំ ពលំ សេដ្ឋ,
អគ្គ បញ្ញាពលំ ពលំ;
បញ្ញាពលេនុបត្ថទ្ធោ,
ឯត្ថំ វិន្ទតិ បណ្ឌិត្តោ។

៧២. យេន ញាណេន ពុជ្ឈន្តិ,
អរិយា កត-កិច្ចតំ;
តំ ញាណ-រតនំ លទ្ធំ,
វាយាមេថ ជិនោរសា។

៧៣. បញ្ញារតនមាលស្ស ,
ន ចិរំ វត្តតេ ភវោ;
ខិប្បំ ទស្សេតិ អមតំ,
ន ច សោ រោចតេ ភវេ។

៧៤. បមាទមនុយុញ្ជន្តិ ,
ពាលា ទុម្មេធិនោ ជនា;
អប្បមាទញ្ច មេធាវី,
ធនំ សេដ្ឋំវ រក្ខតិ។

៧៥. ធន-បុញ្ញ-ធី-លាភេន ,
កាលំ ខិយ្យតិ បណ្ឌិតោ;
កីឡនេន ច ទុម្មេធោ,
និទ្ទាយ កលហេន វា។

៧៦. បមាទំ អប្បមាទេន,
យទា នុទតិ បណ្ឌិតោ;

បញ្ញាបាសាទ-មារុយ្ហ,
អ-សោកោ សោកិនី បជំ,
បព្វតដ្ឋោវ ភូមដ្ឋេ,
ធីរោ ពាលេ អវេក្ខតិ។

៧៧. នត្ថិ អត្តសមំ បេមំ,
នត្ថិ ធញ្ញសមំ ធនំ;
នត្ថិ បញ្ញាសមា អាភា,
វុដ្ឋិ វេ បរមា សរា។

៧៨. ទិដ្ឋេ ធម្មេ ច យោ អត្ថោ,
យោ ចត្ថោ សម្បរាយិកោ;
អត្ថាភិសមយា ធីរោ,
បណ្ឌិតោតិ បវុច្ចតិ។

៧៩. ន តេន បណ្ឌិតោ ហោតិ,
យាវតា ពហុ ភាសតិ;
ខេមី អ-វេរី អ-ភយោ,
បណ្ឌិតោត្តិ បវុច្ចតិ។

៨០. យម្ហិ សច្ចញ្ច ធម្មោ ច,
អ-ហឹសា សំយមោ ទមោ;
ស វេ វន្តមលោ ធីរោ,
ថេរោ ឥតិ បវុច្ចត្តិ។

៨១. សក-គុណំ សក-ទោសំ,
យោ ជានាតិ សបណ្ឌិតោ;
បរ-គុណំ បរ-ទោសំ,
យោ ជានាតិ សបណ្ឌិតោ។

៨២. សតិ-វិរិយ-បញ្ញាយ ,
យោ ករោតិ ឥរិយាបថេ;
សោ បណ្ឌិតោ ហវេ ភវេ,
ឧភយត្ថ-បរិគ្គហោ។

៨៣. កតញ្ញូ វិជ្ជា-សម្បន្នោ,
ជាតិមា ធនវា ហវេ;
សោ វិចារណ-សីលោ ច,
និទ្ទុក្ខោ បណ្ឌិតោ ភវេ។

សព្ពេ កម្មស្សកា សត្តា,
កម្មំ សត្តេ វិភជ្ជតិ។

៨៤. យោ បស្សតិ បច្ចក្ខត្ថំ,
យោ ច សំសារត្ថំ តេសុ;
បច្ឆិមោវ បូជនីយោ,
ឧភយត្ថ-សុទិដ្ឋត្តា។

៨៥. អប្បេន អនវជ្ជេន,
សន្តុដ្ឋោ សុលភេន ច;
មត្តញ្ញូ សុភរោ ហុត្វា,
ចរេយ្យ បណ្ឌិតោ នរោ។

៨៦. អត្តានមេវ បឋមំ,

បតិរូបេ និវេសយេ;
អថញ្ញមនុសាសេយ្យ,
ន កិលិស្សេយ្យ បណ្ឌិតោ។

៨៧. ឧត្តម-បរិសាយ វេ,
ឧត្តមំ វាចមុត្តមោ;
ភណេយ្យាខេប-វិត្ថារំ,
សា អនគ្ឃា លោកត្តយេ។

៨៨. បណ្ឌិតស្ស សុភាសិត្តំ,
បណ្ឌិតោវ សុជានិយា;
ទុម្មេធោ តំ ន ជានាតិ,
ធីរោ ធីរំ មមាយតិ។

៨៩. យេន កេនចិ វណ្ណេន,
បរោ លភតិ រូប្បនំ;
អត្ថោ វាចាយ ចេ ហោតិ,
តំ ន ភាសេយ្យ បណ្ឌិតោ។

៩០. ភុញ្ជនត្ថំ កថនត្ថំ,
មុខំ ហោតីត្តិ នោ វទេ;
យំវា តំវា មុខារូឡ្ហំ,
វចនំ បណ្ឌិតោ នរោ។

៩១. បរ-សត្តិត្តោ ស-សត្តី,
ទុដ្ឋានោ ហិ នរោ មិតេ;
ចេ ជានេ សក-សត្តីច,
កា កថា បរ-សត្តិយា។

៩២. កត្ត-គុណំ បរេសំ យោ,
បដិករោតិ បណ្ឌិតោ;
ជានាតិ សោ អាចិក្ខតិ,
ន ពាលោ គុណ-មាមកោ។

៩៣. បភូតំ នេវ កាតព្ពំ,
ភរិស្សំ នេវ ចិន្តយេ;
វត្តមានេន កាលេន,
វិចរន្តិ វិចក្ខណា។

៩៤. ធម្មេសុ សតិ ឥច្ឆិតា,
រសេសុ លោណមិច្ឆិតំ;
រាជ-កិច្ចេសុ អមច្ចំ,
សព្ព-ឋានេសុ បណ្ឌិតំ។

៩៥. ខត្តិយោ សេដ្ឋោ ជនេ តស្មឹ,
យេ គោត្តបដិសារិនោ;
វិជ្ជា-ចរណ-សម្បន្នោ,
សោ សេដ្ឋោ ទេវ-មានុសេ។

៩៦. សម្ពុទ្ធោ ទ្វិបទំ សេដ្ឋោ,
អាជានីយោ ចតុប្បទំ;
សុស្សូសា សេដ្ឋា ភរិយានំ,
យោ ច បុត្តានមស្សវោ។

៩៧. សាត្ថកោ ច អ-សម្មោហោ,
សប្បាយោ គោចរោ តថា;
ចត្តារិមានិ សិក្ខេយ្យុំ,
សម្បជញ្ញាភិវឌ្ឍកា។

៩៨. បញ្ញា ខោ អ-សុស្សូសំ,
ន កោចិ អធិគច្ឆតិ;
ពហុស្សុតំ អនាគម្ម,
ធម្មដ្ឋំ អ-វិនិព្ភុជំ។

៩៩. អធិប្បាយោ សុទុព្ពោធោ,
យស្មា វិជ្ជតិ បាឡិយំ;
តស្មា ឧបដ្ឋហំ គណ្ហេ,
គរុំ គរុមតំ វិទូ។

ចារិត្ត-និទ្ទេស

១០០. អត្តា ហិ អត្តនោ នាថោ,
កោ ហិ នាថោ បរោ សិយា;
អត្តនា ហិ សុទន្តេន,
នាថំ លភតិ ទុល្លភំ។

១០១. អត្តានញ្ចេ បិយំ ជញ្ញា,
រក្ខេយ្យ នំ សុរក្ខិតំ;
តិណ្ណមញ្ញតរំ យាមំ,
បដិជគ្គេយ្យ បណ្ឌិតោ។

១០២. អត្តនា កុរុតេ លក្ខឹ,
អ-លក្ខឹ កុរុតេត្តនា;
ន ហិ លក្ខឹ អ-លក្ខឹ វា,
អញ្ញោ អញ្ញស្ស ការកោ។

១០៣. ន បីឡិតា អត្ត-ទុក្ខេន ធីរា,
សុខប្ផលំ កម្មំ បរិច្ចជន្តិ;
សម្មោហិតាវាបិ សុខេន មត្តា,
ន បាប-កម្មញ្ច សមាចរន្តិ។

១០៤. យោ នេវ និន្ទំ នប្បសំសំ,
អាទិយតិ គរហំ នោបិ បូជំ;
សិរីច លក្ខីច អបេតិ តម្ហា,
អាបោ សុវុដ្ឋីវ យថា ថលម្ហា។

១០៥. សាធុ ធម្មរុចិ រាជា,
សាធុ បញ្ញាណវា នរោ;
សាធុ មិត្តានម-ទ្ទុព្ភោ,
បាបស្ស អ-ករំ សុខំ។

១០៦. កល្យាណការី កល្យាណំ,
បាបការី ច បាបកំ;
យាទិសំ វបត្តេ ពីជំ,
តាទិសំ វហតេ ផលំ។

១០៧. ជីវំ បញ្ញាយ រក្ខេយ្យ,
ធនំ កម្មេន រក្ខយេ;
ឯវំ ហ្យរោគោ សុខិតោ,
បោរាណក-វចោ ឥទំ។

១០៨. អនុបុព្ពេន មេធាវី,
ថោកំ ថោកំ ខណេ ខណេ;
កម្មារោ រជតស្សេវ,
និទ្ធមេ មលមត្តនោ។

១០៩. វាចានុរក្ខី មនសា សុសំវុតោ,
កាយេន ច នាកុសលំ កយិរា;
ឯតេតយោ កម្មបថេវិសោធយេ,
អារាធយេ មគ្គមិសិ-ប្បវេទិតំ។

១១០. អ-សន្តេ នោបសេវេយ្យ,

សន្តេ សេវេយ្យ បណ្ឌិតោ;
អ-សន្តោ និរយំ យន្តិ,
សន្តោ បាបេន្តិ សុគ្គតឹ។

១១១ អ-ករោន្តោបិ ចេ បាបំ,
ករោន្តំ មុបសេវតិ;
សង្កិយោ ហោតិ បាបស្មឹ,
អ-វណ្ណោ ចស្ស រូហតិ។

១១២ សង្ឃាគតោ អនិដ្ឋេហិ,
អម្ពោបិ មធុរប្ផលោ;
តិត្តបុព្ពោវ បា ឯវ,
មនុស្សោ តុ ស-ជីវកោ។

១១៣ និហីន-សេវិតោ បោសោ,
និហីយតិ ច សព្ពទា;
កទាចិ ន ច ហាយេថ,
តុល្យសេវីបិ អត្តនា។

១១៤ វណ្ណ-គន្ធ-រសោបេតោ ,
អម្ពោយំ អហុវា បុរេ;
តមេវ បូជំ លភមានោ;
កេនម្ពោ កដុកប្ផលោ។

១១៥ បុចិមន្ទ-បរិវារោ ,
អម្ពោ តេ ទធិវាហន;
មូលំ មូលេន សំសដ្ឋំ,
សាខា សាខំ និសេវរេ;
អសាត្ត-សន្និវាសេន,
តេនម្ពោ កដុកប្ផលោ។

១១៦ បាមោក្ខ-ភជនំ ខិប្បំ,
អត្ថ-កាមោ សុ-វុឌ្ឍិយំ;
ភជេ ឧត្តរិ អត្តនា,
តស្មា ឧទេតិ បណ្ឌិតោ។

១១៧ ភាចោ កញ្ចន-សំសគ្គា,
ធត្តេ មារ-កតី ជុតឹ;
តថា សំសន្និធានេន,
មូឡ្ហោ យាតិ បរីណតំ។

១១៨ កីដោបិ សុមនោ-សង្គា,
អារោហតិ សតំ សិរោ;
អស្មាបិ យាតិ ទេវត្តំ,
មហព្ភិ សុប្បតិដ្ឋិតោ។

១១៩ សព្ភិរេវ សមាសេថ,
សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;
សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ,
បញ្ញំ លភតិ នាញ្ញតោ។

១២០ សព្ភិរេវ សមាសេថ,
សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;
សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ,

សព្ព-ទុក្ខា បមុច្ចត្តិ។

១២១. សកីទេវ កុលបុត្ត,
សព្ភិ ហោតិ សមាគមោ;
សា នំ សង្គតិ បាលេតិ,
នាសព្ភិ ពហុ សង្គមោ។

១២២. សេយ្យោ អ-មិត្តោ មេធាវី,
យញ្ចេ ពាលានុកម្បកោ។

១២៣. សីលវន្តំ បញ្ញវន្តំ,
ទីរំ និស្សយ-ទាយកំ;
ពហុស្សុតំ គវេសន្តោ,
ភជេយ្យ អត្ថ-មាមកោ។

១២៤. បាប-មិត្តេ វិវជ្ជេត្វា,
ភជេយ្យុត្តម-បុគ្គលំ;
ឱវាទេ ចស្ស តិដ្ឋេយ្យ,
បត្ថេន្តោ អ-ចលំ សុខំ។

១២៥. ន ភជេ បាបកេ មិត្តេ,
ន ភជេ បុរិសាធមេ;
ភជេថ មិត្តេ កល្យាណេ,
ភជេថ បុរិសុត្តមេ។

១២៦. អនវជ្ជំ មុខម្ពោជ,
មនវជ្ជា ច ភារតី;
អលង្ការ សោភន្តេ,
កីសុ តេ និរលង្កតា។

១២៧. ន ហិ វណ្ណេន សម្បន្នា,
មញ្ជុកា បិយ-ទស្សិនា;
ខរា វាចា បិយា ហោតិ,
អស្មឹ លោកេ បរម្ហិ ច។

១២៨. ននុ បស្សសិមំ កាឡឹ,
ទុព្ពណ្ណំ តិលកាហតំ;
កោលិលំ សណ្ហ-វាចេន,
ពហូនំ បាណិនំ បិយំ។

១២៩. តស្មា សខិល-វាចាយ,
មន្ត-ភាណី អនុទ្ធតោ;
អត្ថំ ធម្មញ្ច ទីបេតិ,
មធុរំ តស្ស ភាសិតំ។

១៣០. តមេវ វាចំ ភាសេយ្យ,
យា សត្តានំ ន តាបយេ;
បរេ ច ន វិហឹសេយ្យ,
សា វេ វាចា សុភាសិតា។

១៣១. បិយំ វាចំវ ភាសេយ្យ,
យា វាចា បដិនន្ទិតា;
យំ អនាទាយ បាបានិ;
បរេសំ ភាសតេ បិយំ។

១៣២ សច្ចំ វេ អមតា វាចា,
ឯស ធម្មោ សនន្តនោ;
សច្ចេ អត្ថេ ច ធម្មេ ច,
អាហុ សន្តោ បតិដ្ឋិតា។

១៣៣ សុភាសិតញ្ច ធម្មញ្ច,
បិយញ្ច សច្ចមេវ ច;
ចតុ-អង្គេហិ សម្បន្នំ,
វាចំ ភាសេយ្យ បណ្ឌិតោ។

១៣៤ មនាបមេវ ភាសេយ្យ,
នាមនាបំ កុទាចនំ;
មនាបំ ភាសមានស្ស,
សិទ្ធំ បិយោសធំ ភវេ។

១៣៥ យំ វទេយ្យ តំ ករេយ្យ,
យំ ន វទេ ន តំ ករេ;
អ-ករោន្តំ ភាសមានំ,
បរិជានន្តិ បណ្ឌិតា។

១៣៦ ឬហោវាទំ ន ភាសេយ្យ,
ន សម្មុខា ខិណំ ភណេ;
អ-តរមានោវ ភណេយ្យ,
តរមានោវ នោ ភណេ។

១៣៧ មារោច ផរុសំ កិញ្ចិ,
វុត្តា បដិវទេយ្យុំ តំ;
ទុក្ខា ហិ សារម្ភកថា,
បដិទណ្ឌា ផុសេយ្យុំ តំ។

១៣៨ សក-យុត្តំ ករេ កម្មំ,
សក-យុត្តំ វចី ភណេ;
អ-យុត្តកេ ធនំ នដ្ឋំ,
អ-យុត្តេ ជីវិតំ ខយេ។

១៣៩ យេ វុឌ្ឍមបចាយន្តិ,
នរា ធម្មស្ស ធការិទា;
ទិដ្ឋេ ធម្មេវ បាសំសា,
សម្បរាយេ ច សុគ្គតី។

១៤០ បោរី-កថំ-វ ភាសេយ្យ,
យុត្តា កថា ហិ បូរិនោ;
ភាតិ-មត្តញ្ច ភាតាតិ,
បិតុ-មត្តំ បិតា ឥតិ។

១៤១ ទានញ្ច បិយ-វជ្ជញ្ច,
អត្ថ-ចរិយា ច យា ឥធ;
សមានត្តតា ធម្មេស,
តត្ថ តត្ថ យថារហំ។

១៤២ សកឹ វទន្តិ រាជានោ,
សកឹ សមណ-ព្រាហ្មណា;
សកឹវ បុរិសា លោកេ,
ឯសធម្មោ សនន្តនោ។

១៤៣. ឋក-វាចំវ ទ្វេវាចំ,
ភណេយ្យ អនុកម្បកោ;
តទុត្តរិ ន ភាសេយ្យ,
ទាសោវយ្យស្ស សន្តិកេ។

១៤៤. ភាស្សេវ តេន បាបិយោ,
យោ កុទ្ធំ បដិកុជ្ឈត្តិ;
កុទ្ធំ អ-បដិកុជ្ឈន្តោ,
សង្គាមំ ជេតិ ទុជ្ជយំ។

១៤៥. ឧភិន្នមត្ថំ ចរតិ,
អត្តនោ ច បរស្ស ច;
បរំ សំកុបិតំ ញត្វា,
យោ សតោ ឧបសម្មតិ។

អត្តានំ រក្ខន្តោ បរំ រក្ខតិ,
បរំ រក្ខន្តោ អត្តានំ រក្ខតិ។

១៤៦. សីល-សមាធិ-បញ្ញានំ ,
ខន្តី បធាន-ការណំ;
សព្ពេបិ កុសលា ធម្មា,
ខន្ត្យាយត្តាវ វឌ្ឍរេ។

១៤៧. ខមា-ខគ្គ-ករេតស្ស ,
ទុជ្ជនោ កឹ ករិស្សតិ;
អ-តិណេ បតិតោ វហ្និ,
សយមេវូបសម្មតិ។

១៤៨. សុស្សូសា សវណញ្ចេវ,
គហណំ ធារណំ តថា;
ឧហាបោហត្ថវិញ្ញាណំ,
តត្វ-ញ្ញាណញ្ចធីគុណំ។

១៤៩. យស្សេតេ ចតុរោ ធម្មា,
អត្ថិ បោសេសុ បណ្ឌិត;
សច្ចំ ធម្មោ ធីតិ ចាគោ,
ទិដ្ឋំ សោ អតិវត្តតិ។

១៥០. វេជ្ជោ បុរោហិតោ មន្តី,
វេទញ្ញោត្រ ចតុត្ថកោ;
បភាត-កាលេ ទដ្ឋព្ពា,
និច្ចំ ស្វ-សិរិមិច្ឆតា។

១៥១. មិត្តានំ សន្តិកំ គច្ឆេ,
កាលេ ន រត្តិយំ កិសំ;
ចេ ពហុំ ភិជ្ជេ ចិនិត្វា,
តំ មិត្តេសុ សមាករេ។

១៥២. ន បរេសំ វិលោមានិ,
ន បរេសំ កតាកតំ;
អត្តនោវ អវេក្ខេយ្យ,
កតានិ អ-កតានិ ច។

១៥៣. ទេស-ជាតិ-បុព្ពេ-ចរា ,

អនុ-ចរា ជនោ ករេ;
បរេសំ វេធកំ មាយំ,
តំ ជានិត្វា សខំ ករេ។

១៥៤ បរិត្តំ ទារុមារុយ្ហ,
យថា សីទេ មហណ្ណវេ;
ឯវំ កុសីតមាគម្ម,
សាធុ-ជីវីបិ សីទតិ;
តស្មា តំ បរិវជ្ជេយ្យ,
កុសីតំ ហីន-វីរិយំ។

១៥៥ អលសញ្ច បមាទោ ច,
អនុដ្ឋានំ អ-សំយមោ;
និទ្ទា តន្ទិ ច តេ ឆិទ្ទេ,
សព្ពសោ តំ វិវជ្ជយេ។

១៥៦ ចជេយ្យ ទុម្មិត្តំ ពាលំ,
អាសីវិសំវ មាណវោ;
ភញ្ជេយ្យ បាបកំ កម្មំ,
នឡាគារំវ កុញ្ជរោ។

១៥៧ ន ហិ អញ្ញញ្ញ-ចិត្តានំ,
ឥត្ថីនំ បុរិសាន វា;
នានាវិកត្វា សំសគ្គំ,
តាទិសំ បិច នាស្មសេ។

១៥៨ នាស្មសេ កត-បាបម្ហិ,
នាស្មសេ អលិក-វាទិនេ;
នាស្មតេ អត្តត្ថបញ្ញម្ហិ,
អត្ត-សន្តេបិ នាស្មតេ។

១៥៩ ឃតាសនំ កុញ្ជរំ កណ្ហ-សប្បំ,
មុទ្ធា-ភិសិត្តំ បមទា ច សព្ពា;
ឯតេ នរោ និច្ចសតោ ភជេថ,
តេសំ ហវេ ទុព្ពិទូ សព្ព-ភាវោ។

១៦០ ឥត្ថីនំ ទុជ្ជនាន-ញ្ច,
វិស្សាសោ នោ-ប បជ្ជតេ;
វិសេ សិង្គិម្ហិ នទិយំ,
រោគេ រាជ-កុលម្ហិ ច។

១៦១ ឥត្ថិ-ធុត្តោ សុរា-ធុត្តោ,
អក្ខ-ធុត្តោ ច យោ នរោ;
លទ្ធំ លទ្ធំ វិនាសេតិ,
តំ បរាភវតោ មុខំ។

១៦២ បាប-មិត្តោ បាប-សខោ,
បាប-អាចារ គោចរោ;
អស្មា លោកា បរម្ហា ច,
ឧភយា ធំសតេ នរោ។

១៦៣ មច្ឆេរេន យសំ ហតំ,
កុប្បនេន គុណោ ហតោ;
កូដេន នស្សតេ សច្ចំ,

ខុទ្ទេន ធម្ម-រក្ខនំ។

១៦៤ អក្ខ-ទេវី ធនានិ ច,
វិនាសោ ហោតិ អាបទា;
ឋិតិ ហតា បមាទោ ច,
ទ្វិជំ ភិក្ខុញ្ច នស្សតិ។

១៦៥ បេសុញ្ញេន កុលំ ហតំ,
មានេន ហិតមត្តនោ;
ទុច្ចរិតេន មានុសោ,
ទលិទ្ទាយាទរោ ហតោ។

១៦៦ អ-មាននា យត្ថ សិយា,
សន្តានំបិ វិមាននា;
ហីន-សម្មាននាវាបិ,
ន តត្ថ វសតី វសេ។

១៦៧ យត្ថាលសោ ច ទក្ខោ ច,
សូរោ ភីរុ ច បូជិយា;
ន តត្ថ សន្តោ វសន្តិ,
អ-វិសេស-ករេ នរេ។

១៦៨ នោ ចេ អស្ស សកា-ពុទ្ធិ,
វិនយោ វា សុ-សិក្ខិតោ;
វនេ អន្ធ-មហីសោវ,
ចរេយ្យ ពហុកោ ជនោ។

១៦៩ ផលំ វេ កទលី ហន្តិ,
ផលំ វេឡុំ ផលំ នឡំ;
សក្ការោ កា-បុរិសំ ហន្តិ,
គព្ភោ អស្សតរឹ យថា។

១៧០ វជ្ជញ្ច វជ្ជតោ ញត្វា,
អ-វជ្ជញ្ច អ-វជ្ជតោ;
សម្មាទិដ្ឋិ-សមាទានា,
សត្តា គច្ឆន្តិ សុគ្គតឹ។

ឃរាវាស-និទ្ទេស

១៧១ ទុក្ខំ គហព្ពតំ សាធុ,
សំវិភជ្ជញ្ច ភោជនំ;
អ-ហាសោ អត្ថ-លោភេសុ,
អត្ថ-ព្យាបត្តិ អព្យថោ។

១៧២ យោច សីតញ្ច ឧណ្ហញ្ច,
តិណា ភិយ្យោ ន មញ្ញតិ;
ករំ បុរិស-កិច្ចានិ,
សោ សុខា ន វិហាយតិ។

១៧៣ បណ្ឌិតោ សីល-សម្បន្នោ,
សណ្ហា ច បដិភានវា;
និវាត-វុត្តិ អត្ថទ្ធោ,
តាទិសោ លភតេ យសំ។

១៧៤ ឧដ្ឋានកោ អនលសោ,
អាបទាសុ ន វេធតិ;
អច្ឆិន្នវុត្តិ មេធាវី,
តាទិសោ លភតេ យសំ។

១៧៥ សង្គាហកោ មិត្ត-ករោ,
វទញ្ញូ វីត្ត-មច្ឆរោ;
នេតា វិ-នេតា អនុ-នេតា,
តាទិសោ លភតេ យសំ។

១៧៦ ឧដ្ឋានវតោ សតីមតោ,
សុចិ-កម្មស្ស និសម្មការិនោ;
សញ្ញតស្ស ធម្ម-ជីវិនោ,
អ-ប្បមត្តស្ស យសោភិ-វឌ្ឍតិ។

១៧៧ ទ្វេវ តាត បទាកានិ,
យត្ថ សព្ពំ បតិដ្ឋិតំ;
អ-លទ្ធស្ស ច យោ លាភោ,
លទ្ធស្ស អនុរក្ខណា។

១៧៨ ចតុធា វិភជេ ភោគេ,
បណ្ឌិតោ ឃរមាវសំ;
ឯកេន ភោគំ ភុញ្ជេយ្យ,
ទ្វីហិ កម្មំ បយោជយេ;
ចតុត្ថញ្ច និធាបេយ្យ,
អាបទាសុ ភវិស្សតិ។

១៧៩ អញ្ជនានំ ខយំ ទិស្វា,
ឧបចិកានញ្ច អាចយំ;
មធូនញ្ច សមាហារំ,
បណ្ឌិត្តោ ឃរមាវសេ។

១៨០ វិភវំ រក្ខតោ លទ្ធំ,
បរិហានិ ន វិជ្ជតិ;
អារក្ខម្ហិ អ-សន្តម្ហិ,
លទ្ធំ លទ្ធំ វិនស្សតិ។

១៨១ បញ្ញា នត្ថិ ធនំ នត្ថិ,
យស្ស លោកេ ន វិន្ទតិ;
បុត្ត-ទារា ន បីយន្តិ,
តស្ស មិត្តំ សុខាវហំ។

១៨២ ចត្តារោ ច វេទិតព្ពា,
មិត្តា ចេវ សុហទា ច;
ឧបការោ សុហទោបិ,
សមាន-សុខ-ទុក្ខោ ច;
អត្ថក្ខាយីនុកម្បកោ,
តថា មិត្តោ វេទិតព្ពោ។

១៨៣ ភោគា នដ្ឋេន ជិណ្ណេន,
អ-មិតេន ច ភោជនេ;
ន តិដ្ឋន្តិ ចិរំ ទិស្វា,
តំ បណ្ឌិតោ ឃរេ វសេ។

១៨៤ អតិ-សីតំ អតិ-ឧណ្ហំ,
អតិ-សាយមិទំ អហុ;
ឥតិ វិស្សដ្ឋ-កម្មន្តេ,
អត្ថា អច្ចេន្តិ មាណវេ។

១៨៥ ន ទិវា សុប្ប-សីលេន,
រត្តិនដ្ឋានទេស្សិនា;
និច្ចំ មត្តេន សោណ្ឌេន,
សក្កា អាវសិតុំ ឃរំ។

១៨៦ ហនន្តិ ភោគា ទុម្មេធំ,
នោ ចេ បារ-គវេសិនោ;
ភោគ-តណ្ហាយ ទុម្មេធោ,
ហន្តិ អញ្ញេវ អត្តនំ។

១៨៧ ទុជ្ជីវិតមជីវិម្ហា ,
យេសំ នោ ន ទទាមសេ;
វិជ្ជមានេសុ ភោគេសុ,
ទីបំ នា កម្ហ មត្តនោ។

១៨៨ សដ្ឋិ-វស្ស-សហស្សានិ ,
បរិបុណ្ណានិ សព្ពសោ;
និរយេ បច្ចមានានំ,
កទា អន្តោ ភវិស្សតិ។

១៨៩ នត្ថិ អន្តោ កុតោ អន្តោ,
ន អន្តោ បតិទិស្សតិ;
តទា ហិ បកតំ បាបំ,
មម តុយ្ហញ្ច មារិសា;

១៩០ សោហំ នូន ឥតោ គន្តា,
យោនិ លទ្ធាន មានុសំ;
វទញ្ញូ សីល-សម្បន្នោ,
កាហាមិ កុសលំ ពហុំ។

១៩១ មា គិជ្ឈេ បច្ចយេ មច្ចោ,
ពហុ-ទោសា ហិ បច្ចយា;

ចរន្តោ បច្ចយេ ញាយា,
ឧភយត្ថាបិ វឌ្ឍតិ។

១៩២. អ-លទ្ធា វិត្តំ តប្បតិ,
បុព្ពេ អ-សមុទានិតំ;
ន បុព្ពេ ធនមេសិស្សំ,
ឥតិ បច្ឆានុតប្បតិ។

១៩៣. កូដវេទី បុរេ អាសី,
បិសុណោ បិដ្ឋិ-មំសិកោ;
ចណ្ឌោ ច ផរុសោ ចាបិ,
ឥតិ បច្ឆានុតប្បតិ។

១៩៤. បាណាតិបាតី បុរេ អាសី,
លុទ្ទោ ចាបិ អនរិយោ;
ភូតានំ នានុកម្បិយំ,
ឥតិ បច្ឆានុតប្បតិ។

១៩៥. ពហូសុ វត សន្តីសុ,
អនាបាទាសុ ឥត្ថិសុ;
បរ-ទារំ អសេវិស្សំ,
ឥតិ បច្ឆានុតប្បតិ។

១៩៦. ពហុម្ហិ វត សន្តម្ហិ,
អន្ន-បានេ ឧបដ្ឋិតេ;
ន បុព្ពេ អទទំ ទានំ,
ឥតិ បច្ឆានុតប្បតិ។

១៩៧. មាតរំ បិតរញ្ចាបិ,
ជិណ្ណកំ គត-យោព្ពនំ;
បហុ សន្តោ ន បោសិស្សំ,
ឥតិ បច្ឆានុកប្បតិ។

១៩៨. អាចរិយមនុសត្ថារំ ,
សព្ព-កាម-រសាហរំ;
បិតរំ អតិមញ្ញិស្សំ,
ឥតិ បច្ឆានុតប្បតិ។

១៩៩. សមណេ ព្រាហ្មណេ ចាបិ,
សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ;
ន បុព្ពេ បយិរុបាសិស្សំ,
ឥតិ បច្ឆានុតប្បតិ។

២០០. សាធុ ហោតិ តបោ ចិណ្ណោ,
សន្តោ ច បយិរុបាសិតោ;
ន បុព្ពេវ តបោចិណ្ណោ,
ឥតិ បច្ឆានុតប្បតិ។

២០១. យោ ច ឯតានិ ឋានានិ,
យោនិសោ បដិបជ្ជតិ;
ករំ បុរិស-កិច្ចានិ,
ស បច្ឆា នានុតប្បតិ។

២០២. ន សាធារណ-ទារស្ស,

ន ភុញ្ជេ សាធុមេកកោ;
ន សេវេ លោកាយតិកំ,
នេតំ បញ្ញាយ វឌ្ឍនំ។

២០៣ សីលវា វត្ត-សម្បន្នោ,
អ-ប្បមត្តោ វិចក្ខណោ;
និវាត្ត-វុត្តិ អត្ថទ្ធោ,
សុរតោ សខិលោ មុទុ។

២០៤ សង្គហេតា ច មិត្តានំ,
សំវិភាគី វិធានវា;
តប្បេយ្យ អន្ន-បានេន,
សទា សមណ-ព្រាហ្មណេ។

២០៥ ធម្ម-កាមោ សុត-ធារោ,
ភវេយ្យ បរិបុច្ឆកោ;
សក្កច្ចំ បយិរុបាសេយ្យ,
សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ។

២០៦ ឃរមាវសមានស្ស ,
គហដ្ឋស្ស សកំ ឃរំ;
ខេមា វុត្តិ សិយា ឯវំ,
ឯវំ នុ អស្ស សង្គហោ។

២០៧ អ-ព្យបជ្ឈោ សិយា ឯវំ,
សច្ច-វាទី ច មាណវោ;
អស្មា លោកា បរំ លោកំ,
ឯវំ បេច្ច ន សោចតិ។

២០៨ សុខា មត្តេយ្យតា លោកេ,
អថោ បេត្តេយ្យតា សុខា;
សុខា សាមញ្ញតា លោកេ,
អថោ ព្រហ្មញ្ញតា សុខា។

២០៩ បថវី វេឡ្ញកំ បត្តំ,
ចក្កវាឡំ សុចិប្ផលំ;
សិនេរុ វម្មិកោ ខុទ្ទោ,
សមុទ្ទោ បាតិកោ យថា។

២១០ ព្រហ្មាតិ មាតា-បិតរោ,
បុញ្ញាចរិយាតិ វុច្ចរេ;
អាហុនេយ្យា ច បុត្តានំ,
បជានមនុកម្បកា។

២១១ តស្មា ហិ នេ នមសេយ្យ,
សក្ករេយ្យ ច បណ្ឌិតោ;
អន្នេន អថោ បានេន,
វត្ថេន សយនេន ច។

សាធុជន-និទ្ទេស

២១២ កាយ-កម្មំ សុចិ តេសំ,
វាចា-កម្មំ អនាវិលំ;
មនោ-កម្មំ សុចិ-សុទ្ធំ,
តាទិសា សុជនា នរា។

២១៣ សេដ្ឋ-វិត្តំ សុតំ បញ្ញា,
សទ្ធនំ សត្ថជា ហោន្តិ;
សទ្ធា សីលំ សុតំ ចាគោ,
បញ្ញា ចេវ ហិរោត្តប្បំ។

២១៤ សទ្ធម្មាបិ ច សត្តេវ,
សទ្ធា ហិរី ច ឱត្តប្បំ;
ពាហុស្សច្ចំ ធិរោ ចេវ,
សតិ បញ្ញា ច តច្ចេវំ។

២១៥ ហិរី-ឱត្តប្ប-សម្បន្នា ,
សុក្កា-ធម្ម-សមាហិតា;
សន្តោ សប្បុរិសា លោកេ,
ទេវ-ធម្មាតិ វុច្ចរេ។

២១៦ សទ្ធោ ហិរិមា ឱត្តប្បី,
វីរោ បញ្ញោ ស-គារវោ;
ភព្ពោ អាបជ្ជិតុំ ពុទ្ធី,
វិរូឡ្ហិញ្ច វិបុល្លតំ។

២១៧ យោ វេ កតញ្ញូ កត-វេទិ ធីរោ,
កល្យាណ-មិត្តោ ទឡ្ហអ-ភត្តោ ច ហោតិ;
ទុក្ខិត្តស្ស សក្កច្ចំ ករោតិ កិច្ចំ,
តថាវិធំ សប្បុរិសំ វទន្តិ។

២១៨ មាតា-បេត្តិ-ភរំ ជន្តុំ,
កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិនំ;
សណ្ហំ សខិល-សម្ភាសំ,
បេសុណេយប្បហាយិនំ។

២១៩ មច្ឆេរ-វិនយេ យុត្តំ,
សច្ចំ កោធាភិភុំ នរំ;
តំ វេ ទេវា តាវតឹសា,
អាហុ សប្បុរិសោ ឥតិ។

២២០ អ-ប្បមាទេន មឃវា,
ទេវានំ សេដ្ឋតំ គតោ;
អ-ប្បមាទំ បសំសន្តិ,
បមាទោ គរហិតោ សទា។

២២១ ទានំ សីលំ បរិច្ចាគំ,
អាជ្ជវំ មទ្ទវំ តបំ;
អ-កោធំ អ-វិហឹសញ្ច,
ខន្តីច អ-វិរោធនំ។

២២២ ឥច្ចេតេ កុសលេ ធម្មេ,

ឋិតេ បស្សាមិ អត្តនិ;
តតោ មេ ជាយតេ បីតិ,
សោមនស្សញ្ចនប្បកំ។

២២៣. ននុ តេយេវ សន្តា នោ,
សាគរា ន កុលាចលា;
មនំបិ មរិយាទំ យេ,
សំវដ្តេបិ ជហន្តិ នោ។

២២៤. ន បុប្ផ-គន្ធោ បដិវាតមេតិ,
ន ចន្ទនំ តគ្គរ មល្លិកា វា;
សតញ្ច គន្ធោ បដិវាតមេតិ,
សព្ពា ទិសា សប្បុរិសោ បវាយតិ។

២២៥. ភូតាបិ លោក-ហិតា សន្តា,
សូរិយោ ចន្ទិមា អបិ;
អត្ថំ បស្ស គមិស្សន្តិ,
និយមោ កេន លង្ឃតេ។

២២៦ សត្ថា ទេវ-មនុស្សានំ,
វសី សោបិ មុនិស្សរោ;
គតោវ និព្ពុតឹ សព្ពេ,
សង្ខារា ន ហិ សស្សតា។

២២៧ ភាវេយ្យ កុសលំ សព្ពំ,
សីវំ និព្ពានមាវហំ;
សរេយ្យអ អ-និច្ចំ ខន្ធំ,
និព្ពិទា-ញាណ-គោចរំ។

២២៨. យោគានុយាយី ច ភវាហិ មាណវ,
អល្លញ្ច បាណឹ បរិវជ្ជយស្សុ;
មា ចស្សុ មិត្តេសុ កទាចិ ទុព្ភិ,
មា ច វសំ អ-សតីនំ គច្ឆ។

២២៩. អ-សន្ថវំ នាបិ ច ទិដ្ឋ-បុព្ពំ,
យោ អាសនេនាបិ និមន្តយេយ្យ;
តស្សេវ អត្ថំ បុរិសោ ករេយ្យ,
យាគានុយាយីតិតមាហុបណ្ឌិតា។

២៣០ យស្សេករត្តិបិ ឃរេ វសេយ្យ,
យត្ថន្ន-បានំ បុរិសោ លភេយ្យ;
ន តស្ស បាបំ មនសាបិ ចិន្តេយ្យ,
អ-ទុព្ភ-បាណិ ទហតេ មិត្ត-ទុព្ភោ។

តតីយ សាធុនរ

២៣១ យស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ,
និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា;
ន តស្ស សាខំ ភញ្ជេយ្យ,
មិត្ត-ទុព្ភោ ហិ បាបកោ។

ចតុត្ថ សាធុនរ

២៣២. បុណ្ណំបិ ចេ មំ បថវឹ ធនេន,

ទដ្ឋិត្ថិយា បុរិសោ សម្មុគាយ;
សទ្ធា ខណំ អតិមញ្ញេយ្យ តំបិ,
តាសំ វសំ អ-សតីនំ ន គច្ឆេ។

២៣៣. ឯវំ ខោ យាតំ អនុយាយិ ហោតិ,
អល្លញ្ហិ បាណឹ ទហតេ បុនេវំ;
អ-សតី ច សា សោ បន មិត្តំ-ទុព្ភោ,
សោ ធម្មិកោ ហោហិ ជហស្សុ អ-ធម្មំ។

កាយខមនីយ-និទ្ទេស

២៣៤. អភិវាទន-សីលិស្ស ,
និច្ចំ វុឌ្ឍាបចាយិនោ;
ចត្តារោ ធម្មា វឌ្ឍន្តិ,
អាយុ វណ្ណោ សុខំ ពលំ។

២៣៥. បញ្ចិមេ ភិក្ខវេ ធម្មា អាយុស្សា, កតមេ បញ្ច។ សប្បាយ-ការី ហោតិ។ សប្បាយេច មត្តំ ជានាតិ។ បរិណត្តភោជី ច ហោតិ។ កាល-ចារី ច, ព្រហ្ម-ចារីច។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ច ធម្មា អាយុស្សាតិ។

២៣៦. បញ្ចិមេ ភិក្ខវេ ធម្មា អាយុស្សា, កតមេ បញ្ច។ សប្បាយ-ការី ហោតិ។ សប្បាយេច មត្តំ ជានាតិ។ បរិណតភោជីចហោតិ។ សីលវាច, កល្យាណ មិត្តោច។ ឥមេ ខោ ភិក្ខវេ បញ្ច ធម្មា អាយុស្សាតិ។

២៣៧. បញ្ច-សីលំ សមាទាយ,
សម្មំ កត្វា ទិនេ ទិនេ;
សតិមា បញ្ញវា ហុត្វា,
ចរេ សព្ពិរិយាបថេ។

២៣៨. បញ្ចិមេ ភិក្ខវេ ចង្កមេ អានិសំសា, កតមេ បញ្ច, អទ្ធានក្ខមោ ហោតិ។ បធានក្ខមោ ហោតិ។ អប្បាពាធោ ហោតិ។ អសិតំបីតំខាយិតំសាយិតំ សម្មា បរិណាមំ គច្ឆតិ។ ចង្កមាធិគតោ សមាធិ ចិរដ្ឋិតិកោ ហោតិ។ ឥមេខោ ភិក្ខវេ បញ្ច ចង្កមេ អានិ សំសាតិ។

២៣៩. បរិស្សាវន-ទានញ្ច ,
អាវាស-ទានមេវ ច;
គិលាន-វត្ថុ-ទានញ្ច,
ទាតព្ពំ មនុជាធិប។

២៤០. ភាតព្ពំ ជិណ្ណកាវាសំ,
បដិសង្ខរណំ តថា;
បញ្ច-សីល-សមាទានំ,
កត្វា តំ សាធុ-រក្ខិតំ;
ឧបោសថោបវាសោ ច,
កាតព្ពោបោសថេ ឥតិ។

២៤១. អតិ-ភោត្តា រោគ-មូលំ,
អាយុក្ខយំ ករោតិ វេ;
តស្មា តំ អតិ-ភុត្តីវ,
បរិហរេយ្យ បណ្ឌិតោ។

២៤២. អ-ជិណ្ណេ ភោជនំ វិសំ,
ទុល្លទ្ធេ អ-វិចារកេ;
ជិណ្ណេ សុ-លទ្ធេ វិចារេ,
ន វជ្ជំ សព្ព-ភោជនំ។

២៤៣. ចត្តារោ បញ្ច អាលោបេ,
អាភុត្វា ឧទកំ បិវេ;
អលំ ផាសុ-វិហារាយ;
បហិតត្តស្ស ភិក្ខុនោ។

២៤៤. មនុជស្ស សទា សតិមតោ,
មត្តំ ជានតោ លទ្ធ-ភោជនំ;
តនុកស្ស ភវន្តិ វេទនា,

សនិកំ ជីវតិ អាយុ បាលយំ។

២៤៥ ភុរូនំ អឌ្ឍ-សោហិច្ចំ,
លហូនំ នាតិ-កិត្តិយា;
មត្តា-បមាណំ និទ្ទិដ្ឋំ,
សុខំ ជីវតិ តាវតា។

២៤៦ ឆាយាភាវេ បិបាសត្តា,
ខណា បាណេហិ មុច្ចតេ;
តស្មា សព្ពាសុវត្ថាសុ,
ទេយ្យំ វារី បិបាសយេ។

២៤៧ សីតោទកំ បយោ ខុទ្ទំ,
យតមេកេកសោ ទ្វិសោ;
តិស្សោ សមគ្គមថ វា,
បគេ បិតំ យុវត្តទំ។

២៤៨ អន្នំ ព្រហ្មា រសេ វិណ្ហុ,
ភុត្តេ ចេវ មហេសរោ;
ឯវំ ញត្វាតុ យោ ភុញ្ជេ,
អន្ន-ទោសំ ន លិម្បតេ។

២៤៩ ភត្តិកស្សន្តិមោ ភាគោ,
យំ ចាទោ មិត-មាសជោ;
តាវុភោ យម-ទាឋាខ្យោ,
លឃ្វាហារេ ជីវតិ។

២៥០ សត្ថានុកុល-ចរិយា ,
ចិត្តញ្ញាវសវត្តិនា;
ពុទ្ធិ-រក្ខិលិតត្តេន,
បរិបុណ្ណំ រសាយនំ។

២៥០ អ-ជាតិយា អ-ជាតានំ,
ជាតានំ វិនិវត្តិយា;
រោគានំ យោ វិធិ ទិដ្ឋោ,
តំ សុខត្ថី សមាចរេ។

២៥២ អារោគ្យំ បរមា លាភា,
សន្តុដ្ឋិ បរមំ ធនំ;
វិស្សាសា បរមា ញាតិ,
និព្ពានំ បរមំ សុខំ។

បកិណ្ណក-និទ្ទេស

២៥៣ កុមុទំ កោ បពោធយិ,
នាថោ វវិន្ទុ បណ្ឌិតោ;
កមលំ កោ កុមុទំ កោ,
នរបំ កោ បពោធយិ។

២៥៤ ចិត្តេន និយ្យតិ លោកោ,
ចិត្តេន បរិកស្សតិ;
ចិត្តស្ស ឯក-ធម្មស្ស,
សព្ពេវ វសមន្វគូ។

២៥៥ សមណោ រាជានុរាជា,
សេនាបតិ មហា-មត្តោ;
ធម្មដ្ឋោ បណ្ឌិតោ ទិស្វា,
បច្ចក្ខក្តុំ ន ការិយា។

២៥៦ ទីបោ នវ-ទិសំ តេជោ,
នំ ហេដ្ឋា ច តថា សកំ;
បរ-វជ្ជំ វិទូ បស្សេ,
សក-វជ្ជំបិ បស្សតុ។

២៥៧ ស-ផលំ បណ្ឌិតោ លោកេ,
ស-ការណំ វចំ ភណេ;
អ-ការណំផលំ ពាលោ,
តទំ ឧភយ-លក្ខណំ។

២៥៨ តស្ស វាចាយ ជានេយ្យ,
កុដិលំ ពាល-បណ្ឌិតំ;
វាចា-រូបំ មិត្តំ ករេ,
វាចា-រូបំ ធុវំ ជហេ។

២៥៩ ទុច្ចិន្តិតស្ស ចិន្តា ច,
ទុព្ភាសិតស្ស ភាសនា;
ទុក្កម្មស្ស កតញ្ញាតិ,
ឯតំ ពាលស្ស លក្ខណំ។

២៦០ សុ-ចិន្តិតស្ស ចិន្តា ច,
សុ-ភាសិតស្ស ភាសនា;
សុ-កម្មស្ស កតញ្ញាតិ,
ឯតំ ធីរស្ស លក្ខណំ។

២៦១ អ-នយំ នយតិ ទុម្មេធោ,
អ-ធុរាយំ និ-យុញ្ជតិ;
ទុន្នយោ សេយ្យសោ ហោតិ,
សម្មា វុត្តោ បកុប្បតិ;
វិនយំ សោ ន ជានាតិ,
សាធុ តស្ស អ-ទស្សនំ។

២៦២ នយំ នយតិ មេធាវី,
អ-ធុរាយំ ន យុញ្ជតិ;
សុ-នយោ សេយ្យសោ ហោតិ,
សម្មា វុត្តោ ន កុប្បតិ;

វិនយំ សោ បជានាតិ,
សាធុ តេន សមាគមោ។

២៦៣ អ-នាយកា វិនស្សន្តិ,
នស្សន្តិ ពហុ-នាយកា;
ថី-នាយកា វិនស្សន្តិ,
នស្សន្តិ សុសុ-នាយកា។

២៦៤ រជង្គោ កម្មេសុ នីចានំ,
ជានំជានំវ អាចរេ;
អ-ជានេវំ ករេ ជានំ,
នីចោ ឯតិ ភយំ បិយំ។

២៦៥ កម្មំ ទុជ្ជន-សារុប្បំ,
ទុជា សុជន-សារុប្បំ;
ទុជ្ជនំ តេសុ ទុក្កម្មេ,
សុ-កម្មេ សុជនំ តច្ចេ។

២៦៦ បណ្ឌិតោ វេរី ពាលោ ច,
ទុជ្ជយោ ពាល-វេរិតោ;
បណ្ឌិតំ-វេរី បមាទេន,
ន តំ ជយោ ហិ សព្ពទា។

២៦៧ គុយ្ហស្ស ហិ គុយ្ហមេវ សាធុ,
ន ហិ គុយ្ហស្ស បសត្ថមាវិ-កម្មំ;
អ-និប្ផន្នតាយ សហេយ្យ ធីរោ,
និប្ផន្នត្ថោវ យថា-សុខំ ភណេយ្យ។

២៦៨ គុយ្ហមត្ថំ ន វិវរេយ្យ,
រក្ខេយ្យ នំ យថា និធី;
ន ហី បាតុកតោ សាធុ,
គុយ្ហោ អត្ថោ បជានតា។

២៦៩ ទិយា គុយ្ហំ ន សំសេយ្យ,
អ-មិត្តស្ស ច បណ្ឌិតោ;
យោ ចាមិសេន សំហីរោ,
ហទយ-ត្ថេនោ ច យោ នរោ។

២៧០ វិវិច្ច ភាសេយ្យ ទិវា រហស្សំ,
រត្តឹ គិរំ នាតិ-វេលំ បមុញ្ចេ;
ឧបស្សុតិកា ហិ សុណន្តិ មន្តំ,
តស្មា ហិ មន្តោ ខិប្បមុបេតិ ភេទំ។

២៧១ ន បកាសតិ គុយ្ហំ យោ,
សោ គុយ្ហំ បដិគុយ្ហតិ;
ភយេសុ ន ជហេ កិច្ចេ,
សុ-មិត្តោនុចរោ ភវេ។

២៧២ ករោតិ ទុក្ករំ សាធុំ,
ឧជុំ ខមតិ ទុក្ខមំ;
ទុទ្ទទំ សាមំ ទទាតិ,
យោ សុ-មិត្តោ ហវេ ភវេ។

២៧៣ បិយ-វាចា សទា មិត្តោ,

បិយ-វត្ថុំ ន យាចនា;
តប្ធាគតេន ទានេន,
សុ-ទន្ទ្វោ សុ-ប្បិយោ ហវេ;
តទង្គតោ ច ហីនេន,
អ-ប្បិយោ ភិជ្ជនោ ភវេ។

២៧៤ ទេហីតិ យាចនេ ហិរី,
សិរី ច កាយ-ទេវតា;
បលាយន្តិ សិរិច្ឆិតោ,
ន យាចេ បរ-សន្តកំ។

២៧៥ ស្វានោ លទ្ធាន និម្មំសំ,
អដ្ឋឹ តុដ្ឋោ បមោទតិ;
សកន្តិកំ មិគំ សីហោ,
ហិត្វា ហត្ថីនុធាវតិ។

២៧៦ ឯវំ ឆន្ទានុរូបេន,
ជនោ អាសីសតេ ផលំ;
មហា ឆន្ទា មហន្តំវ,
ហីនំវ ហីន-ឆន្ទកា។

២៧៧ នានា-ឆន្ទា មហារាជ,
ឯកាគារេ វសាមសេ;
អហំ គាម-វរំ ឥច្ឆេ,
ព្រាហ្មណី ច គវំ សតំ។

២៧៨ បុត្តោ ច អាជញ្ញ-រថំ,
កញ្ញា ច មណិ-កុណ្ឌលំ;
យា ចេសា បុណ្ណកា ជម្មី,
ឧដុក្ខលំភិ-កង្ខតិ។

២៧៩ ឋានំ មិត្តេ ធនេ កម្មេ,
សតុស្សាហេ សុ-លក្ខិតំ;
តំ ទន្ធំ ទុក្ករំ ករេ,
បញ្ញា-សតិ-សមាធិនា។

២៨០ ភេសជ្ជេ វិហិតេ សុទ្ធ,
ពុទ្ធាទិ-រតនត្តយេ;
បសាទមាចរេ និច្ចំ,
សជ្ជនេ ស-គុណេបិ ច។

២៨១ រាជា រដ្ឋេន ធាតុសោ,
ពាលោ បាបេហិ ទុម្មនោ,
អលង្ការេន ឥត្ថីបិ,
កាមេហិ ច ន តប្បតិ។

២៨២ អប្បិច្ឆោ ច ធុតង្គេន,
អារទ្ធោ វីរិយេន ហិ;
វិសារទោ បរិសាយ,
បរិច្ឆាគេន ទាយកោ;
សវនេន សុ-ធម្មំបិ,
ន តប្បតិវ បណ្ឌិតោ។

២៨៣ ជេដ្ឋស្ស សិតំ ហសិតំ,
មជ្ឈស្ស មធុរស្សរំ;
លោកេ អំស-សិរោ-កម្បំ,
ជម្មស្ស អប-ហស្សិតំ;
ឯតេសំ អតិ-ហស្សិតំ,
ហាសោ ហោតិ យថាក្កមំ។

២៨៤ នត្ថិ ទុដ្ឋេ នយោ អត្ថិ,
ន ធម្មោ ន សុ-ភាសិតំ;
និក្កមំ ទុដ្ឋេ យុញ្ជេយ្យ,
សោ ហិ សត្តី ន រញ្ជតិ។

២៨៥ ទុល្លភំ បកតី វាចំ,
ទុល្លភោ ខេមកោ សុតោ;
ទុល្លភា សទិសី ជាយា,
ទុល្លភោ ស-ជនោ បិយោ។

២៨៦ ធជោ រថស្ស បញ្ញាណំ,
ធូមោ បញ្ញាណមគ្គិនោ;
រាជា រដ្ឋស្ស បញ្ញាណំ,
ភត្តា បញ្ញាណមិត្ថិយា។

២៨៧ នន្ទារិយា កុលំ សុទ្ធំ,
បុត្តោ នស្សតិ លាលនា;
សមិទ្ធិ អ-នយា ពន្ធុ,
បវាសា មទនា ហិរី។

២៨៨ មាតា បិតា ច បុត្តានំ,
នោវាទេ ពហុ-សាសន្ទំ;
បណ្ឌិតា មាតរោ អប្បំ,
វទេយ្យុំ វឌ្ឍ-ទីបនំ។

២៨៩ លាឡយេ បញ្ច-វស្សានិ,
ទស-វស្សានិ តាឡយេ;
បត្តេ តុ សោឡសេ វស្សេ,
បុត្តំ មិត្តំវទាចរេ។

២៩០ លាលនេ ធីតរំ ទោសា,
ឋាលនេ ពហវោ គុណា;
ធីតុយា កិរិយំ និច្ចំ,
បស្សន្តុ សុដ្ឋុ មាតរោ។

ឥតិ បកិណ្ណក-និទ្ទេសោ នាម

សត្តមា បរិច្ឆេទោ។

សីល-និទ្ទេស

២៨១. បមាទំ ភយតោ ទិស្វា,
អ-ប្បមាទញ្ច ខេមតោ;
ភាវេថ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ,
ឯសា ពុទ្ធានុសាសនី។

២៨២. ហីនេន ព្រហ្ម-ចរិយេន,
ខត្តិយេ ឧបបជ្ជតិ;
មជ្ឈិមេន ច ទេវត្តំ,
ឧត្តមេន វិ-សុជ្ឈតិ។

ក. នគរេ ពន្ធុមតិយា,
ពន្ធុមា នាម ខត្តិយោ;
ទិវសេ បុណ្ណមាយ សោ,
ឧបគច្ឆិ ឧបោសថំ។

ខ. អហំ តេន សមយេន,
កុម្ភ-ទាសី អហំ តហឹ;
ទិស្វា ស-រាជកំ សេនំ,
ឯវាហំ ចិន្តយឹ តទា។

គ. រាជាបិ រជ្ជំ ឆឌ្ឌេត្វា,
ឧបគច្ឆិ ឧបោសថំ;
ស-ផលំ នូន តំ កម្មំ,
ជន-កាយោ បមោទិតោ។

ឃ. យោនិសោ បច្ចវេក្ខិត្វា,
ទុគ្គច្ចញ្ច ទលិទ្ទតំ;
មានសំ សម្បហំសិត្វា,
ឧបគច្ឆិមុ បោសថំ។

ង. អហំ ឧបោសថំ កត្វា,
សម្មា-សម្ពុទ្ធសាសនេ;
តេន កម្មេន សុ-កតេន,
តាវតឹសំ អគច្ឆហំ។

ច. តត្ថ មេ សុ-កតំ ព្យម្ហំ,
ឧព្ភ-យោជនមុគ្គតំ;
កូដាគារ-វរូបេតំ,
មហាសនសុ-ភូសិតំ។

ឆ. អច្ឆរា សត-សហស្សា,
ឧបតិដ្ឋន្តិ មំ សទា;
អញ្ញេ ទេវេ អតិក្កម្ម,
អតិរោចាមិ សព្ពទា។

ជ. ចតុសដ្ឋិ-ទេវ-រាជូនំ ,
មហេសិត្តមការយឹ;
តេសដ្ឋិ-ចក្កវត្តិនំ,
មហេសិត្តមការយឹ។

ឈ. សុវណ្ណ-វណា ហុត្វាន,

ភវេសុ សំសរាមហំ;
សព្ពត្ថ បវរា ហោមិ,
ឧបោសថស្សិទំ ផលំ។

ញ. ហត្ថិ-យានំ អស្ស-យានំ,
រថ-យានញ្ច សិវិកំ;
លភាមិ សព្ពមេតម្បិ,
ឧបោសថស្សិទំ ផលំ។

ដ. សោណ្ណ-មយំ រូបិ-មយំ,
អថោបិ ផលិកា-មយំ;
លោហិតង្គ-មយញ្ចេវ,
សព្ពំ បដិលភាមហំ។

ឋ. កោសេយ្យ-កម្ពលិយានិ ,
ខោម-កប្បាសិកានិ ច;
មហគ្ឃានិ ច វត្ថានិ,
សព្ពំ បដិលភាមហំ។

ឌ. អន្នំ បានំ ខាទនីយំ,
វត្ថំ សេនាសនានិ ច;
សព្ពមេតំ បដិលភេ,
ឧបោសថស្សិទំ ផលំ។

ឍ. វរ-គន្ធញ្ច មាលញ្ច,
ចុណ្ណកញ្ច វិលេបនំ;
សព្ពមេតំ បដិលភេ,
ឧបោសថស្សិទំ ផលំ។

ណ. កូដាគារញ្ច បាសាទំ,
មណ្ឌបំ ហម្មិយំ គុហំ;
សព្ពមេតំ បដិលភេ,
ឧបោសថស្សិទំ ផលំ។

ត. ជាតិយា សត្ត-វស្សាហំ,
បព្ពជី អន-គារិយំ;
អឌ្ឍ-មាសេ អ-សម្បត្តេ,
អរ ហត្តំ អបាបុណឹ។

ថ. កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ,
ភវា សព្ពេ សមូហតា;
សព្ពាសវ-បរិក្ខីណា,
នត្ថិ ទានិ បុន-ព្ភវោ។

ទ. ឯក-នវុតិតោ កប្បេ,
យំ កម្មមករឹ តទា;
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ,
ឧបោសថស្សិទំ ផលំ។

ធ. ស្វាគតំ វត មេ អាសិ,
មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ;
តិស្សោ វិជ្ជា អនុ-បត្តា,
កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។

ន. បដិសម្ភិទា ចតស្សោ,
វិមោកាបិ ច អដ្ឋិមេ;
ឆឡាភិញ្ញា សច្ឆិកតា,
កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។

២៨៣. ញាតីនញ្ច បិយោ ហោតិ,
មិត្តេសុ ច វិរោចតិ;
កាយស្ស ភេទា សុ-គតឹ,
ឧបបជ្ជតិ សីលវា។

២៨៤. និព្ពានំ បត្ថយន្តេន សមាទិន្នំ,
បញ្ច-សីលម្បិ អធិ-សីលំ;
ទស-សីលម្បិ អធិ-សីលមេវ។

ក. នគរេ ចន្ទវតិយា,
ភដកោ អាសហំ តទា;
បរ-កម្មាយនេ យុត្តោ,
បព្វជ្ជំ ន លភាមហំ។

ខ. មហន្ធការ-បិហិតា ,
តិវិធគ្គីហិ ឌយ្ហរេ;
កេន នុខោ ឧបាយេន,
វិ-សំយុត្តោ ភវេ អហំ។

គ. ទេយ្យធម្មោ ច មេ នត្ថិ,
ភដកោ ទុក្ខិតោ អហំ;
យំ នូនាហំ បញ្ច-សីលំ,
រក្ខេយ្យំ បរិបូរយំ។

ឃ. អនោមទស្សិស្ស មុនិនោ,
និសភោ នាម សាវកោ;
តមហំ ឧបសង្កម្ម,
បញ្ច-សិក្ខាបទគ្គហឹ។

ង. វស្ស-សត-សហស្សានិ ,
អាយុ វិជ្ជតិ តាវទេ;
តាវតា បញ្ច-សីលានិ,
បរិបុណ្ណានិ គោបយឹ។

ច. មច្ចុ-កាលម្ហិ សម្បត្តេ,
ទេវា អស្សាសយន្តិ មំ;
រថោ សហស្ស-យុត្តោ តេ,
មារិសស្ស ឧបដ្ឋិតោ។

ឆ. វត្តន្តេ ចរិមេ ចិត្តេ,
មម សីលំ អនុស្សរឹ;
តេន កម្មេន សុ-កតេន,
តាវតឹសំ អគច្ឆហំ។

ជ. តឹសក្ខត្តុញ្ច ទេវិន្ទោ,
ទេវ-រជ្ជមការយឹ;
ទិព្ព-សុខំ អនុភវឹ,
អច្ឆរាហិ បុរក្ខតោ។

ឈ. បញ្ច-សត្តតិខត្ត-ញ្ច ,
ចក្កវត្តី អហោសហំ;
បទេស-រជ្ជំ វិបុលំ,
គណនាតោ អ-សង្ខយំ។

ញ. ទេវ-លោកា ចវិត្វាន,
សុក្ក-មូលេន ចោទិតោ;
បុរេ វេសាលិយំ ជាតោ,
មហា-កុលេ សុ-អឌ្ឍកេ។

ដ. វស្សូបនាយិកេ កាលេ,
ទិព្ពន្តេ ជិន-សាសនេ;
មាតា ច មេ បិតា ចេវ,
បញ្ច-សិក្ខាបទគ្គហុំ។

ឋ. សហ សុត្វានហំ សីលំ,
មម សីលំ អនុស្សរឹ;
ឯកាសនេ និសីទិត្វា,
អរហត្តមបាបុណឹ។

ឌ. ជាតិយា បញ្ច-វស្សេន,
អរហត្តមបាបុណឹ;
ឧបសម្បាទយិ ពុទ្ធោ,
គុណមញ្ញាយ ចក្ខុមា។

ឍ. បរិបុណ្ណានិ គោបេត្វា,
បញ្ច-សិក្ខាបទានហំ;
អ-បរិមេយ្យិតោ កប្បេ,
វិនិបាតំ ន គច្ឆហំ។

ណ. ស្វាហំ យសមនុភវឹ,
តេសំ សីលាន វាហសា;
កប្ប-កោដិបិ កិត្តេន្តោ,
កិត្តយេ ឯក-ទេសកំ។

ត. បញ្ច-សីលានិ គោបេត្វា,
តយោ ហេតូ លភាមហំ;
ទីឃាយុកោ មហា-ភោគោ,
តិក្ខ-បញ្ញោ ភវាមហំ។

ថ. សំកិត្តេន្តោ ច សព្ពេសំ,
អធិ-មត្តញ្ច បោរិសំ;
ភវាភវេ សំសរិត្វា,
ឯតេ ឋានេ លភាមហំ។

ទ. អ-បរិមេយ្យ-សីលេសុ ,
វត្តន្តា ជិន-សាវកា;
ភវេសុ យទិ រជ្ជេយ្យុំ,
វិបាកោ កីទិសោ ភវេ។

ធ. សុ-ចិណ្ណំ មេ បញ្ច-សីលំ,
ភជកេន តបស្សិនា;
តេន សីលេនហំ អជ្ជ,
មោចយឹ សព្ព-ពន្ធនា។

ន. អ-បរិមេយ្យិតោ កប្បេ,
បញ្ច-សីលានិ គោបយី;
ទុគ្គតី នាភិជានាមិ,
បញ្ច-សីលានិទំ ផលំ។

ប. បដិសម្ភិទា ចតស្សោ,
វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ;
ឆឡាភិញ្ញា សច្ឆិកតា,
កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។

ក. តំ នមស្សន្តិ តេ វិជ្ជា,
សព្ពេ ភូមា ច ខត្តិយា;
ចត្តារោ ច មហា-រាជា,
តិទសា ច យសស្សិនោ;
អថ កោ នាម សោ យក្ខោ,
យំ ត្វំ សក្ក នមស្សសិ។

ខ. មំ នមស្សន្តិ តេ-វិជ្ជា,
សព្ពេ ភូមា ច ខត្តិយា;
ចត្តារោ ច មហា-រាជា,
តិទសា ច យសស្សិនោ។

គ. អហញ្ច សីល-សម្បន្នេ,
ចិររត្ត-សមាហិតេ;
សម្មា បព្ពជិតេ វន្ទេ,
ព្រហ្ម-ចរិយ បរាយនេ។

ឃ. យេ គហដ្ឋា បុញ្ញ-ករា,
សីលវន្តោ ឧបាសកា;
ធម្មេន ទារំ បោសេន្តិ,
តេ នមស្សាមិ មាតលិ។

ង. សេដ្ឋា ហិ កិរ លោកស្មឹ,
យេ ត្វំ សក្ក នមស្សសិ;
អហម្បិ តេ នមស្សាមិ,
យេ នមស្សសិ វាសវ។

១. បាលិតត្ថេរនាគេន ,
វិសុទ្ធារាមវាសិនា;
សុតិច្ឆិតានមត្ថាយ,
កតា នរទក្ខទីបនី។

២. បុព្ពាចរិយ-សីហានំ ,
អាលម្ពិត្វាន និស្សយំ;
បាលិតោ នាម យោ ថេរោ,
ឥមំ គន្ថ សុ-លេខនី;
សុន្ទរមេវ បស្សិតុំ,
យុញ្ជេយ្យាថិធ សាធវេ។

“ឆប្បទិកា”។

៣. ឥមំ គន្ថំ វាចុគ្គតោ,
សចេ ភវសិ មាណវ;

បុណ្ណមាយំ យថា ចន្ទោ,
អតិ-សុទ្ធោ វិរោចតិ;
តថេវ ត្វំ បុណ្ណ-មនោ,
វិរោច សិរិយា ធុវំ។

៤. សុ-និដ្ឋិតោ អយំ គន្ថោ,
សក្ករាជេ ទឈម្ហិយេ;
ពោដ្ឋបាទម្ហិ សូរម្ហិ,
កាលបក្ខេ ចតុទ្ទសឹ។

៥. សញ្ចិតេតំ មយា បុញ្ញំ,
តំ-កម្មេន វរេន ច;
ចិរំ តិដ្ឋតុ សទ្ធម្មោ,
អ-វេរា ហោន្តុ បាណិនោ។

៦. ឥមំ គន្ថំ បស្សិត្វាន,
ហោន្តុ សព្ពេបិ ជន្តុនោ;
សុខិតា ធម្មិកា ញាណី,
ធម្មំ បាលេតុ បត្ថិវោ។

៧. និព្ពានំ បត្ថយន្តេន,
សីលំ រក្ខន្តុ សជ្ជនា;
ញត្វា ធម្មំ សុខាវហំ,
បាបុណន្តុ អនាសវំ។

៨. អដ្ឋ-កណ្ឌ-មណ្ឌិតាយ ,
ទក្ខយ អត្ថ-ទីបកោ;
នរ-សារោ អយំ គន្ថោ,
ចិរ-កាលំ បតិដ្ឋតុ។

៩. យាវតា ចន្ទ-សូរិយា,
នាគច្ឆេយ្យុំ មហី-តលេ;
បមោទិតា ឥមំ គន្ថំ,
ទិស្សន្តុ នយ-កោវិទា។

១០. សម្មា ឆន្ទេនិមំ គន្ថ,
វាចេន្តា បរិយាបុណា;
បសន្នេនានាយាសេន,
បត្វា សុខេន កោវិទំ។

១១. ចន្ទាទិច្ចាវ អាកាសេ,
ពហុស្សុតេហិ សម្បទា;
វិសេស-បុគ្គលា ហុត្វា,
បប្បោន្តុ អមតំ បទំ។

១២. ឧក្កដ្ឋ-ធម្ម-ទានេន ,
បាបុណេយ្យមនុត្តរំ;
លិង្គ-សម្បត្តិ-មេធាវី,
តក្កី-បញ្ញា សុ-បេសលី។

នរទក្ខ ថោមនា អាសីស

៣. គាថា

១. បាលិតោ បាឡិយា ឆេកោ,
ត្វំសិ គម្ពីរ-ញាណវា;
បាលិយាវ បាលិតស្ស,
ទទាមិទានិ ភោ អហំ។

២. ទក្ខាវាទេសុ កុសលោ,
បាលិតោ សាសនន្ទរី;
បិដកេសុ អជ្ឈោគាឡ្ហ,
នរទក្ខំភិសង្ខរី។

៣. សុត-ធរេន រចិតំ,
ឯតំ សារ-គវេសិនោ;
អតន្ទិកា សុ-ទក្ខន្តុ,
អគ្គគ្គ-សាសនេ រតា។

នរទក្ខ ថោមនា អាសីស

២. គាថា

១. ញ្ញំ បាលិតោធ ជាតោ យោ,
ថេរោ សោ អដ្ដុតោវ ញ្ញំ;
ញ្ញំ មហា-បាលិតោ សន្តោ,
និកាយ-បាលិតោ ច ញ្ញំ។

២. ញ្ញំ នរ-ទក្ខ-គន្ថំ យំ,
សោវកា នរ-ទក្ខ-ទំ;
នរា ទក្ខន្តុ សម្មា ច,
ទក្ខត្តំ បាបុណន្តុ ញ្ញំ។